

Handreiking: hoe denken we over begraven en crematie?

1. Bijbelse lijnen

Zowel in het Oude als in het Nieuwe Testament lezen we over begraven worden. In Genesis 23 lezen we dat Abraham een graf koopt voor Sara. Ook bij Izak en Rebekka is er sprake van een graf. De beenderen van Jozef worden bij de uittocht uit Egypte meegenomen om in Kanaän begraven te worden. Mozes wordt door God Zelf begraven (Deuteronomium 34). Het gold als smaad en schande als je geen begrafenis kreeg (bijv. Izebel in 2 Koningen 9:37).

In het Nieuwe Testament lezen we dat het lichaam van Johannes de Doper (na de onthoofding door Herodes) door zijn discipelen in het graf gelegd wordt (Mattheus 14:12). Stefanus werd ook ten grave gedragen (Handelingen 8:2). Verder lezen we over de jongeling van Naïn die begraven zou worden (Lukas 7:12) en van Lazarus wordt verteld dat hij al 3 dagen in het graf ligt (Johannes 11:17). En juist van Jezus staat dat Hij begraven werd. Zijn lichaam werd verzorgd door Nicodémus en de vrouwen (Mattheus 27:60). In de Bijbel betekent verbranding van het dode lichaam een straf (Genesis 38:24 en de geschiedenis van Achan in Jozua 7).

In 1 Korinthe 15: 42 en 43 legt Paulus een verband tussen begraven worden en de opstanding der doden. Hij gebruikt daarvoor het prachtige beeld van de graankorrel. Zoals de graankorrel in de aarde gelegd wordt, tot ontbinding overgaat, maar uiteindelijk uit de grond opstaat en een prachtige aar geeft; zo wordt het lichaam in de aarde gelegd, gezaaid. We vertrouwen bij de dood ons lichaam aan de aarde toe als een ‘zaadkorrel’ waarbij de ‘vrucht’, het verheerlijkte lichaam, straks zal opstaan.

Er spreekt dus hoop en verwachting uit dat er begraven wordt. Dat geeft ook troost. De dood is overwonnen. Wacht maar! Voor het geloof telt dus ook het gestorven lichaam van een christen! Gelovigen geven in leven en sterven getuigenis af van de hoop die in hen is.

2. Begraven.

Het argument om als christen begraven te worden is dat je daarmee de weg van Jezus gaat en Hem ook in het sterven navolgt. Jezus is na Zijn sterven in het graf gelegd is en is opgestaan. Jezus Christus is de eerstgeborene uit de doden, de eersteling van degenen die ontslapen zijn. Zo geven we uiting aan ons geloof in de belofte van Jezus die heeft gezegd: ‘*Ik zal hem (die in Mij gelooft) op de laatste dag uit de dood opwekken*’. Zijn opstanding houdt voor ons een belofte in: we zullen opstaan om eeuwig te leven.

Voor God telt de hele mens, naar geest, ziel en lichaam (1 Thessalonicenzen 5: 23). Ook het overleden lichaam doet er toe. We zijn gekocht naar ziel en lichaam en zo het eigendom van Christus. Dat is ook de troost waarover Zondag 1 spreekt in de Heidelberger Catechismus. Hij is ook de Heer van ons lichaam in de dood en zal daarover heerschappij voeren in de opstanding der doden. Als je je als christen – in een geseclariseerde wereld - laat begraven, leg je daarmee een getuigenis af van je geloof in de opstanding. Als kerk willen we het getuigenis in onze tijd hoog houden en uitdragen!

3. Crematie

Bij crematie wordt (een deel van) van het getuigenis van de hoop weggenomen wordt. Dat getuigenis zit niet in het begraven *zijn*, maar in het begraven *worden*. Het beeld van de handeling zelf bij de begrafenis doet er toe! Lijkverbranding speelt een rol bij godsdiensten, waarin het lichaam geen grote waarde heeft en min of meer gezien wordt als een stoffelijk omhulsel zonder waarde.

4. Overwegingen.

Als we nadenken over crematie is het belangrijk de volgende overwegingen in het oog te houden. We gaan daarbij te raden bij het getuigenis van de Schrift.

- a. Er is in de Bijbel geen verbod op crematie te lezen, maar het cremeren van doden vindt alleen plaats bij de volkeren buiten de lichtkring van Gods openbaring. Of het is een zware straf van God op een ernstige misdaad.
- b. Het beeld van het zaaien van de doden die wachten tot de opstanding der doden bij de wederkomst van Christus is bij crematie afwezig. Dat getuigenis zit niet in het begraven *zijn*, maar in het begraven *worden*.
- c. Bij de wederopstanding zal het geen verschil uitmaken of men begraven, gecremeerd of voorgoed vermist is. In alle gevallen zal het lichaam tot stof vergaan. Waar het om gaat, is dat de Heere in staat is het vergane lichaam op te wekken.

5. Zorg voor elkaar...

In het pastoraat zal de kerk de nabestaanden altijd ondersteuning bieden in het dragen van het verdriet en de boodschap van het Paasevangelie bij het sterven van een geliefden laten klinken.

Waar gemeenteleden bij de uitvaart voor een crematie kiezen zal gekeken worden naar de achterliggende redenen. Waar heeft deze wens mee te maken? Is men op de hoogte van de Bijbelse lijnen? We oordelen niet dat iemand die crematie wil geen christen zou zijn.

Als kerk hechten we aan het christelijk getuigenis dat begraven in lijn is met de Schrift en past bij de boodschap van Jezus Christus dat Hij de dood heeft overwonnen.

De kerk *heeft rouwgebruiken bij de begrafenis van een gemeentelid*. De predikant of kerkelijk werker leidt een begrafenis en gebruikt daarbij de *rouwliturgie zoals die gebruikelijk is en die in lijn is met de kerkelijke traditie* volgens de Schrift.

Dit betekent dat bij een crematie deze liturgie niet gebruikt kan worden en dat de predikant op die wijze geen uitvaart zal leiden waarbij crematie plaatsvindt.

Wel kan een predikant of kerkelijk werker bij een crematie door de familie gevraagd worden deels aanwezig te zijn en een woord te spreken vanuit de Schrift, maar hij kan niet de leiding nemen in een rouw- of afscheidsdienst. Er zal geen ambtelijke vertegenwoordiging aanwezig zijn.

Zowel bij een crematie als een begrafenis behoudt de vrijheid (en verantwoordelijkheid) over de tekstkeuze, uitleg en toepassing.